

Agencija za energijo (v nadaljevanju: agencija) je na podlagi drugega odstavka 116. člena in četrtega odstavka 132. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15, v nadaljevanju: EZ-1) zadolžena za izdajo Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (v nadaljevanju: akt).

Z aktom se določa metodologija za določitev regulativnega okvira elektrooperaterjev, ki temelji na metodi reguliranega letnega prihodka in reguliranih omrežnin. Omenjena metoda zagotavlja operaterjem pokritje vseh letnih upravičenih stroškov, vključno z reguliranim donosom. Prav tako se z aktom določa metodologija za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem in distribucijski sistem električne energije, čezmerno prevzeto jalovo energijo, druge storitve in za priključno moč.

Akt sestavljajo štiri smiselno zaokrožena poglavja, v katerih so zajete splošne določbe, metodologija za določitev regulativnega okvira, metodologija za obračunavanje omrežnine ter prehodne in končne določbe.

Sestavni del akta so tudi priloge, ki določajo:

- faktor individualne učinkovitosti,
- tehtani povprečni strošek kapitala za izračun reguliranega donosa na sredstva,
- obrestno mero za obrestovanje presežka ali primanjkljaja omrežnine,
- minimalne standarde kakovost oskrbe in raven opazovanja posameznih parametrov kakovosti oskrbe,
- shemo upravičenja stroškov raziskav in inovacij,
- ocenjevanje pilotnih projektov na področju raziskav in inovacij in
- izračun kazalnikov uspešnosti za potrebe odobritve enkratne spodbude na podlagi uspešnosti projektov na področju pametnih omrežij.

Glavne spremembe, ki so vključene v osnutek akta glede na veljavni Akt o metodologiji za določitev omrežnine in kriterijih za ugotavljanje upravičenih stroškov za elektroenergetska omrežja in metodologiji za obračunavanje omrežnine, so naslednje:

1) določitev omrežnine:

- a) izraz »dejanski« elementi regulativnega okvira se je nadomestili s »priznani«;
- b) podrobneje sta določena kriterija povečevanja upravičenih stroškov, in sicer postaje in uporabniki;
- c) nadzorovani stroški delovanja in vzdrževanja ostajajo na enakem nivoju kot v veljavnem regulativnem obdobju z namenom ohranjanja ravni stroškovne učinkovitosti izvajalcev GJS;
- d) v okviru nenadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja se dodatno priznajo stroški za vzdrževanje sredstev pametnih omrežij,
- e) na področju določitve priznanega odstotka količinskih izgub se je skrajšalo obdobje, ki je podlaga za določitev navedenega odstotka;

- f) širi se nabor deležnikov, ki zagotavljajo sistemske storitve na trgu. Nabor in seznam sistemskih storitev je skladen z Uredbo Komisije (EU) 2017/2195 z dne 23. novembra 2017 o določitvi smernic za izravnavo električne energije, ki predpisuje ločitev nabora storitev in način zakupa;
- g) reguliran donos na sredstva se obračunava po enotni stopnji tehtanega povprečnega stroška kapitala in enotne regulativne baze sredstev;
- h) načrtovane naložbe se vključujejo v regulativno bazo sredstev v celotni vrednosti v letu usposobitve za uporabo;
- i) dodano je izvzetje obdobja iz reguliranja s kakovostjo oskrbe v primeru izjemnega dogodka in korekcija podatkov v teh primerih ter določitev izhodiščne ravni kakovosti oskrbe, v primeru ko ustrezni podatki niso na voljo;
- j) upravičenost do izplačila nadomestilo slabo oskrbovanemu uporabniku ob kršitvah zajamčenih standardov neprekinjenosti napajanja se zagotavlja tudi za uporabnike na NN-omrežju, pri tem pa se poleg zajamčenih standardov skupnega trajanja dolgotrajnih prekinitev in skupnega števila dolgotrajnih prekinitev upoštevajo tudi zajamčeni standard skupnega števila vseh kratkotrajnih prekinitev;
- k) v Prilogi 2 so v poglavju o neprekinjenosti napajanja posodobljene vrednosti ciljnih ravni neprekinjenosti napajanja, indeksa omrežnih in okoljskih dejavnikov ter indeksa izhodiščne ravni neprekinjenosti napajanja. V poglavju o komercialni kakovosti pa so posodobljeni nekateri zajamčeni standardi komercialne kakovosti;
- l) skladno s strategijo Evropske komisije se uveljavlja dodatno namensko upravičenje stroškov za raziskave in inoviranje v sektorju. Namen tovrstnih upravičenih stroškov je konsistentna finančna podpora manjšim raziskovalnim in demonstracijskim projektom elektrooperaterjev, ki omogočajo različne koristi za elektrooperaterje, posamezne uporabnike omrežja ali pa širše okoljske koristi skozi izvedbo raziskav in/ali demonstracijo inovativnih prijemov na področju pametnih omrežij in novih energetske storitev (oprema in uporabljene metode, storitve, postavitve sistemov in aplikacije, izvedbene prakse ter poslovni modeli). Stroški posameznih projektov, ki se lahko kvalificirajo za koriščenje teh stroškov, niso vnaprej določeni niti omejeni na ravni posameznega projekta, pač pa se stroški projekta štejejo v upravičene stroške elektrooperaterja znotraj enega regulativnega obdobja vse do višine zamejitve teh stroškov. Poglavitni lastnosti upravičenja teh stroškov sta tako podpora sodelovanja elektrooperaterjev s partnerji in ponudniki tehnologije in storitev kot tudi zahteva po omogočanju prenosa znanja med vsemi deležniki energetske dobavne verige prek diseminacije projekta na namenski spletni strani agencije (ki bo vzpostavljena ob uveljavitvi akta). Na zadevnem področju je novost tudi spodbuda za brezplačno pridobljena prevzeta evropska denarna sredstva za pokrivanje stroškov raziskav in inovacij;
- m) na področju učinkovitosti poslovanja elektrooperaterjev je uvedena spodbuda za učinkovit nakup električne energije za izgube, ki jo lahko elektrooperater pridobi, če pri nakupu električne energije za izgube doseže nižje cene od referenčne cene, določene z aktom;

n) prenovljene so spodbude za naložbe v pametna omrežja. Spodbuda za naložbe v pametna omrežja se je spremenila, in sicer tako, da elektrooperater lahko ob kvalifikaciji projekta pridobi časovno omejeno finančno spodbudo in dodatno finančno spodbudo na podlagi uspešnosti projekta, ki se dokazuje na podlagi izbranih kazalnikov uspešnosti (KPI) na vsaj enem izmed treh prioritetenih področij: učinkovitost integracije razpršene proizvodnje iz OVE, zmanjšanje lokalne konične obremenitve in povečanje prenosnih zmogljivosti. S tem se na tem področju uvaja reguliranje na podlagi uspešnosti. Posredno, posebej z uvajanjem KPI - povečanje deleža razpršenih virov v omrežju, katerega izračun mora biti skladen z objavljeno metodologijo agencije, pa se stimulira distribucijskega operaterja k zagotavljanju in uporabi merilnih podatkov iz sistema naprednega merjenja v procesih načrtovanja omrežja ter ukrepov v povezavi z naložbami ob uporabi statističnih metod.

Na spletni strani agencije (<https://www.agen-rs.si/studije-in-raziskave>) sta objavljeni študiji, ki sta podlagi za izbor in vključitev kazalnikov uspešnosti v reguliranje na podlagi uspešnosti projekta in definirata domeno priznanih ukrepov na področju uvajanja pametnih omrežij ter način in pogoje za uporabo kazalnikov uspešnosti v regulaciji:

- »Reguliranje na področju pametnih omrežij: analiza stanja in priprava izhodišč za uvajanje reguliranja« opredeljuje ukrepe na področju uvajanja pametnih omrežij, ki so skladni z definicijo pametnih omrežij;
- »Metodologija in primer izračuna KPI - Povečanje deleža razpršenih virov v omrežju« določa metodologijo izračuna kazalnika KPI Feeder Hosting Capacity (FHC);

o) dopolnila so se pravila za določitev plačila za izvajanje nalog;

p) zaradi posodobljenega kriterija povečevanja upravičenih stroškov (postaje) se veljavno poglavje za prevzem 110-kV omrežja briše;

2) obračun omrežnine:

a) ukinjeno sezonsko tarifiranje in dodane so ure konične obremenitve omrežja (KOO). Na podlagi teh dveh odločitev je preoblikovan postopek določanja obračunske moči za končne odjemalce, ki imajo priključno moč večjo od 43 kW;

b) dodane so določbe za pilotne projekte na področju dinamičnega tarifiranja, ki se lahko uporabijo za spodbujanje prilagajanja odjema oz. vključitev aktivnih odjemalcev k sodelovanju v sistemskih storitvah. Obstoječa pilotna kritična konična tarifa iz veljavnega akta je razširjena na čas t. i. dnevne negativne konice, ko proizvodnja presega odjem, ter na čas nočne negativne konice ur, ko je odjem minimalen. Za navedena obdobja je za znižanje konice smiselno premakniti porabo določenih vrst bremen aktivnih odjemalcev (npr. delovanje toplotnih črpalk, pametno polnjenje električnih vozil). Tarifne postavke bodo postavljene tako, da bodo spodbujale prilagajanje odjema, saj bo mogoče dosegati prihranke pri plačilu uporabe omrežja. Ista pilotna tarifa je lahko pod določenimi pogoji uporabljena tudi za testiranje skupinske samooskrbe. Ob doseganju kriterijev samozadostnosti bodo sodelujoči aktivni odjemalci v skupnosti še dodatno spodbujeni z dodatno znižano tarifno postavko za uporabo

omrežja. Aktivni odjemalci in končni odjemalci, ki bodo sodelovali v tovrstnih projektih, bodo sicer obračunani po sistemski tarifi, lahko pa bodo sodelovali tudi v pilotnih programih zagotavljanja sistemskih storitev in zato prejeli nadomestilo, sorazmerno z njihovo aktivnostjo, ki pa je navzgor omejeno.

Ureja se način določanja obračunske moči končnemu odjemalcu, ki sodeluje pri izravnavi sistema, kar zaokrožuje novosti na področju spodbujanja sodelovanja aktivnih odjemalcev na trgu, kar je skladno z zakonodajnim predlogom Evropske komisije »Čista energija za vse Evropejce«;

c) ureditev razdelitve prihodka iz naslova prekomerne prevzete jalove energije.

Agencija je predlog akta objavila na svoji spletni strani in povabila predstavnike zainteresirane javnosti k dajanju pripomb k predlogu splošnega akta. V okviru javne obravnave, ki je potekala od 11. aprila 2018 in bila zaključena 15. maja 2018, je agencija prejela pripombe 19-ih predlagateljev.

Akt bo začel veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Maribor, 21. junija 2018